

Amar Nath v. Lakshmi Devi, etc. (Gopal Singh,
J.)

ਰੀਵੀਜ਼ਨਲ ਅਪਰਾਧੀ

ਗੋਪਾਲ ਸਿੰਘ ਜੇ.

ਅਮਰ ਨਾਥ - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਲਕਸ਼ਮੀ ਦੇਵੀ, ਬੀ.ਟੀ.ਸੀ.,—ਜਵਾਬਦਾਰਾ

1970 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਨੰ. 494

12 ਜਨਵਰੀ 1971

ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ (1898 ਦਾ V)— ਧਾਰਾ 498(1)- ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ (1955 ਦਾ XXV)— ਸੈਕਸ਼ਨ .9— ਧਾਰਾ 488 ਅਧੀਨ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਲਈ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਤੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਫ਼ਰਮਾਨ (1)— ਪਤਨੀ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ—ਅਜਿਹਾ ਫ਼ਰਮਾਨ—ਕੀ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਦੇ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਭੱਤੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਰੋਕ ਵਜੋਂ ਦਰਾਂ—ਜੋੜੇ ਦੇ ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚੇ—ਕੀ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹੇ ਹੋਏ ਹਨ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਤੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਤਨੀ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਆਹੁਤਾ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਪਤਨੀ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਮੁੱਖ ਰੱਖਿਅਕ ਹੋਣ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਅਨੰਦ ਲੈ ਸਕੇ ਅਤੇ ਪਤੀ ਉਸ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਪਤਨੀ ਆਪਣੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਦਾਲਤੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਚ ਕੇ ਜਾਂ ਬਚ ਕੇ ਪਤੀ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਣੀਆਂ ਵਿਆਹੁਤਾ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨਿਭਾਉਣ ਦੇ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਪਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਕ-ਪਾਸੜ ਦਾਅਵੇ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਲਈ ਸੰਬੰਧਿਤ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਦੂਜਾ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਨੂੰ ਵਿਆਹੁਤਾ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ ਜਦੋਂ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪਤਨੀ ਆਪਣੀਆਂ ਵਿਆਹੁਤਾ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਪਤੀ ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਤਨੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪਤੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ

ਫਰਮਾਨ ਇੱਕ ਰੁਕਾਵਟ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਭੱਤੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਤਨੀ। ਅਜਿਹਾ ਫਰਮਾਨ, ਕਦੇ ਵੀ, ਜੋੜੇ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਭੱਤੇ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਰੋਕ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਬੱਚੇ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਅਣਗਹਿਲੀ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹਰ ਤਰਕ ਹੈ।

(ਪਾਰਾ 4 ਅਤੇ 7)

435/439 ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਸ਼੍ਰੀ ਐਸ.ਐਸ. ਦੀਵਾਨ, ਪਹਿਲੇ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਤੱਕ, ਸ਼੍ਰੀ ਏ.ਬੀ. ਸਿੰਘ ਵਾਸੂ, ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ, ਮਿਤੀ 29 ਮਈ, 1969, ਉੱਤਰਦਾਤਾ (ਅਮਰ ਨਾਥ) ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ। ਰੁ. ਉਸ ਦੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਨਾਬਾਲਗ ਲਈ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਵਜੋਂ 40 ਪੀ.ਐਮ

ਬੱਚੇ ਇਸ ਰਕਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਰੁ. ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ 20 ਅਤੇ ਰੁ. 5 ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਹਰੇਕ। ਇਹ ਰਕਮ 29 ਮਈ, 1969 ਤੋਂ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਵਕੀਲ ਐਸ.ਕੇ.ਪੀਪਤ।

ਐਚ.ਐਸ ਸੰਘਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਵੱਲੋਂ ਜਵਾਬ ਤਲਬੀ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਗੋਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਜੇ-(1) ਇਹ ਅਮਰ ਨਾਥ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਸਮੀਤੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਹੈ। ਲਕਸ਼ਮੀ ਦੇਵੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਾਰ ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ 29 ਮਈ, 1970 ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਸ਼੍ਰੀ ਏ.ਬੀ. ਸਿੰਘ ਵਾਸੂ, ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਰੁਪਏ ਦਾ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਭੱਤਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾਵਾਰ 40 ਰੁਪਏ।

(2) ਪਤਨੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਅਣਗੌਲਿਆ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿ ਉਸਨੇ ਉਸਨੂੰ ਜਾਨੋਂ ਮਾਰਨ ਦੀਆਂ ਧਮਕੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਉਹ ਪੀਸਣ ਵਾਲੀ ਮਸ਼ੀਨ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਰੁਪਏ ਕਮਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। 1,500 ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾਵਾਰ। ਪਤੀ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਹ ਪਤਨੀ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ ਅਤੇ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ - ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਹਿੰਦੂ ਮਾਰ ਰਿਜ ਐਕਟ, 1955 ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਤਨੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਕੋਈ ਨਹੀਂ। ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਉਸ ਫਰਮਾਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਝੂਠ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਰੁਪਏ ਕਮਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮੇਲਾ ਰਾਮ ਦੀ ਪੀਹਣ ਵਾਲੀ ਮਿੱਲ 'ਤੇ ਕੰਮ

Amar Nath v. Lakshmi Devi, etc. (Gopal Singh, J.)

ਕਰਕੇ ਹੀ 60 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਵੀ ਉਸ ਦੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ.

(3) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸ਼੍ਰੀ ਐਸ.ਕੇ. ਪਿਪਟ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ, 1955 ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਮੁੜ ਅਧਿਕਾਰ ਲਈ ਪਤਨੀ ਦੇ ਫਰਮਾਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, - ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਭੱਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। .

(4) ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪਤੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਦਾਲਤੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਫਰਮਾਨ ਹੇਠਲੀਆਂ ਦੋ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਰੋਕ ਹੈ, ਮਿਤੀਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦੋਵੇਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਅਤੇ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ 10 ਜਨਵਰੀ 1966 ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਮਾਰ ਰਿਜ ਐਕਟ, 1955 ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਹ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲੰਬਿਤ ਸੀ, ਪਤਨੀ ਨੇ 22 ਮਾਰਚ, 1966 ਨੂੰ ਧਾਰਾ 488(1), ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ। ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ 7 ਜਨਵਰੀ 1967 ਨੂੰ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ / ਪਤਨੀ ਨੇ ਸਾਬਕਾ ਪੱਖ ਦੇ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ। ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਪਤਨੀ 'ਤੇ ਬੰਧਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 29 ਮਈ, 1969 ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਭੱਤਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਤੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਫਰਮਾਨ ਤੋਂ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਪਤਨੀ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਆਹੁਤਾ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ। 7 ਜਨਵਰੀ, 1967 ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫਰਮਾਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਪਤਨੀ ਨੇ ਇਹ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਨਿਭਾਈ। ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਪਤਨੀ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਸੰਭਾਲੇ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਅਨੰਦ ਲੈ ਸਕੇ ਅਤੇ ਪਤੀ ਉਸ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਤਨੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਦੇ ਫਰਮਾਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਤੀ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਣੀਆਂ ਵਿਆਹੁਤਾ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਚ ਕੇ ਜਾਂ ਬਚ ਕੇ ਪਤਨੀ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਦੀਵਾਨੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ, ਪਤੀ ਉਸ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦੀਵਾਨੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਪਤਨੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ -

ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਤਨੀ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਵਾਜਬੀਅਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਮੁਕੱਦਮਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਉਸ ਇਨਕਾਰ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਲੈ ਕੇ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਭੱਤਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਕਾਲਕ੍ਰਮਿਕ ਕ੍ਰਮ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ - ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਪਤਨੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੈ। 10, 1965 ਕਿ ਉਸਨੇ 22 ਮਾਰਚ, 1966 ਨੂੰ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਭੱਤੇ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਅਰਜ਼ੀ ਰਾਹੀਂ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਰੁਖ ਕੀਤਾ। ਉਸਨੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਹੋਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਉਸਨੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਇਕਦਮ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜ਼ਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ। ਉਸ ਦੇ ਸੈਟ-ਅਸਾਈਡ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਾਬਕਾ ਪੱਖ ਦੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਉਸਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਅਸਫਲ ਸਾਬਤ ਹੋਈ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਾ ਸਿਰਫ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਭੱਤੇ ਦੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਫ਼ਰਮਾਨ ਵੀ ਅੰਤਿਮ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਸੀ। ਉਸ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਪਤਨੀ ਵਜੋਂ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਪਤਨੀ ਚੱਕਰ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦੀ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣਾ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਨੁਸਾਰੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਵਿਆਹੁਤਾ ਜੀਵਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਆਪਸੀ ਅਤੇ ਸਲਾਹੁਣਯੋਗ ਹਨ। ਇਕਪਾਸੜ ਦਾਅਵਾ

Amar Nath v. Lakshmi Devi, etc. (Gopal Singh, J.)

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਲਈ ਪੱਤਰ-ਵਿਹਾਰਕ ਜ਼ਿਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਦੂਜਾ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਨੂੰ ਵਿਆਹੁਤਾ ਜ਼ਿਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਕਿਉਂਕਿ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪਤਨੀ ਆਪਣੀਆਂ ਵਿਆਹੁਤਾ ਜ਼ਿਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਪਤੀ ਉਸ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਲਈ ਫਰਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(5) ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਮੈਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਪਤਨੀ ਲਈ 20 ਪ੍ਰਤੀ ਮਾਹਵਾਰੀ ਅਤੇ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ, ਮੈਂ ਪਤੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ।

(6) 22 ਮਾਰਚ, 1966 ਨੂੰ ਧਾਰਾ 488(1), ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਉਮਰ ਦੇ ਨਾਲ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਚਾਰ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪਤਨੀ ਦੁਆਰਾ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ :-

(1) ਪਰਸ਼ੋਦਮ ਦਾਸ	7 years
(2) ਸੰਤੋਸ਼ ਕੁਮਾਰੀ	5 years
(3) ਕੇਵਲ ਕੁਮਾਰ	3 years
(4) ਕਿਸ਼ੋਰ ਲਾਇ	24 months.

(7) ਉਹ ਸਾਰੇ ਬਹੁਤ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਦੇ ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚੇ ਹਨ। ਪਤੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਫਰਮਾਨ; ਪਤਨੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਭੱਤੇ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਪਤਨੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਪੱਟੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ - ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਮੁੱਖ ਕਿਰਾਏ ਭੱਤੇ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਪੱਟੀ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਬੱਚੇ 'ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਾਲਣ-ਪੋਸ਼ਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਦਾ ਹਰ ਤਰਕ ਹੈ। ਹੇਠਲੀਆਂ ਦੋ ਅਦਾਲਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਸ ਭੱਤੇ ਨੂੰ ਰੁਪਏ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਚਾਰ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ 20 ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਾਸ਼ੀ ਨਾਕਾਫੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਮਾਂ, ਜਿਸ ਨੇ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਅਤੇ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ, ਨੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਵੀ ਸੋਧ ਦਾਇਰ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਰੁਪਏ ਦੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਭੱਤੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ

ਕਰਦਾ/ਕਰਦੀ ਹਾਂ। ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਸ਼ਚਿਤ 2Q. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਭੱਤੇ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਮੈਂ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

ਬੀ. ਐੱਸ. ਜੀ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਡੋਲਮਿਨ